

Quackgors-Eilanden Broedvogeltelling verslag 2024 KNNV-verslag volgens SOVON-richtlijnen.

Mededelingnummer: 383

Auteur: Gerrit Hijbeek , illustraties: eigen foto's
© 2024 KNNV afdeling Hollandse Delta

Inhoudsopgave:	Pagina
Hoofdstuk 1. Inleiding	2
Hoofdstuk 2. Gebiedsbeschrijving	3
Hoofdstuk 3. Werkwijze	4
Hoofdstuk 4. Resultaten, bijzonderheden, conclusie	9
Hoofdstuk 5. Bijlage SOVON-soortenlijst	11

Hoofdstuk 1. Inleiding.

Doelstelling: monitoren van territoriale (broed)vogels, op zang en/of op zicht.

In 2018 was er in verband met 'De Kier' van de Haringvlietsluizen een proefbezoek, zonder echte telling.

In 2019 was er een 1^e telling, een zogenaamde 'nulmeting'. Deze was nog ongeldig voor SOVON omdat de eilandjes niet altijd met hoogwater bezocht konden worden.

2020: 2^e telling, een waadpak deed wonderen voor het bereiken van de eilandjes

2021: 3^e telling

2022: 4^e telling.

2023: was er geen telling, die zal in de toekomst om het jaar gedaan worden,

2024: is dus een 5^e telling.

Hoofdstuk 2. Gebiedsbeschrijving.

Ligging: het gebied is bijzonder in die zin dat het vlak achter de Haringvlietsluizen ligt, zoet binnenwater en de zoute zee liggen hier vlak bij elkaar. Het betreft de drie eilandjes tussen het Haringvliet en het vasteland van het Quackgors (noordelijk ervan).

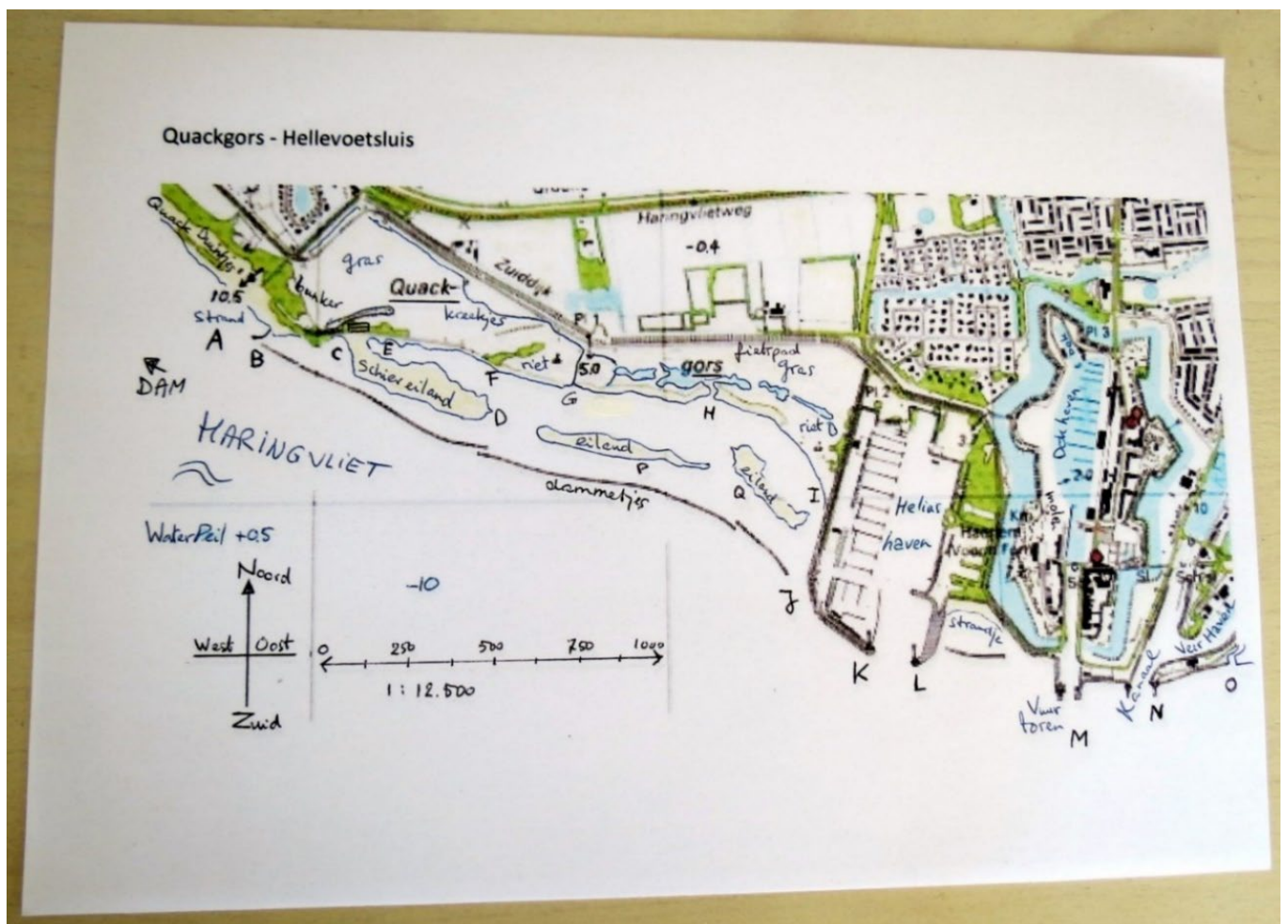
Ze zijn in 1996 opgespoten tussen rotsdammetjes en het vasteland. Het water rondom de eilandjes is er tamelijk ondiep, wordt geleidelijk dieper in wat geultjes tot - 2m.

Terrein: bestaat eigenlijk uit een westelijk schiereiland (eiland west, 400x100m) en twee oostelijkere eilandjes (eiland-midden, 400x50m en eiland-oost, 300x50m). De afmetingen variëren een beetje door de waterstanden en/of harde wind (basishoogte water 25-75 cm en met NW-storm als de Haringvlietsluizen gesloten blijven tot wel 150 cm).

Totale oppervlak 26 ha (land + water). Oorspronkelijk waren de eilandjes ook bedoeld voor de kleinere grondbroeders zoals bontbekplevier en visdief. Maar door divers opschot zijn er voornamelijk riet-, struik- en boomvogels. Door het zgn. Kierbesluit van de Haringvlietdam is het de vraag of er wisseling in zoet/brak water te merken is. Voorlopig is het Haringvlietwater alleen bij dieptes van meer dan -10m zwak brak.

Eigenaar en beheer: Natuurmonumenten.

Hieronder een kaartje. De Quackgors-Eilandjes zijn van C tot J. Bij L (Hellevoetsluis-Heliuspier-oost) en O (kreek Veerhaven) bevinden zich ook waardevolle biotoopjes.

Hoofdstuk 3. Werkwijze.

Soorten: alle soorten worden geteld, volgens SOVON-richtlijnen worden er territoria vastgesteld. Methode: met zonsopgang (liefst iets ervoor) het gebied te voet ingaan.

Het westelijke schiereiland is altijd redelijk te belopen (tot waterstand ongeveer 110cm), alleen eind mei-juni is er veel opschot van planten, struiken en boompjes.

De andere oostelijker eilandjes kunnen met een waadpak goed bezocht worden (de diepste geul is ongeveer - 40cm NAP, met waterstand tot zo +30cm maakt 70cm waden mogelijk.

Terreinomstandigheden: na een storm kunnen met name de zuidkanten wat afgeslagen en/of opgewoeld zijn.

Bezoekdata (minimaal 10 dagen ertussen), met omstandigheden en foto's:

Telling 1: 7 mrt

Telling 2: 19 mrt

Telling 3: 6 apr

Telling 4: 18 apr

Telling 5: 1 mei

Telling 6: 14 mei

Hiertussen is teller op vakantie geweest

Telling 7: 19 juni was een overdag 'natelling'

Telling 1: 7 maart, 07.0-10.40

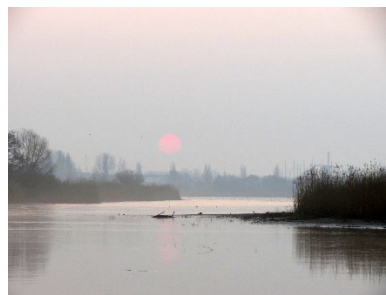
Opmerkingen : Gunstig weer, maar nog weinig zang(vogels). Trek moet nog op gang komen.

Weer: waterig zonnetje, water: laag, temp 4 grC, lucht trok helemaal open.

Byzonderheden: alles kunnen belopen (naar eilandjes), oa *waterral*, brilduiker stel, blauwe kiek-man.

Bever

mager zonnetje

bergeend brilduiker

Waldi

Telling 2: 19 maart, 06.40 – 09.55

Opmerkingen : water laag, lucht bewolkt, temperatuur 11 grC, wind Z3. Veel tjiffen, weer geen bever gezien, wel verse knaagsporen mn op middelste eiland. Geen vosprenten op losse eilandjes.

Coen

wintertaling slobeend

bever

tjif-tjaf

Telling 3: 6 april, 06.50-09.55

Opmerkingen : water hoog, lucht sluiert, temp 13 gC, wind ZO4. Fitis, rietzanger, bontbekplevier, Was wel mooi weer, maar ook wat woestijnzandstof in bovenlucht-laag. Nog weinig 'echte nieuwe' zangers. Met hoog water beduidend minder 'zandbank-moeras-vogels'

Scholekster

fuut

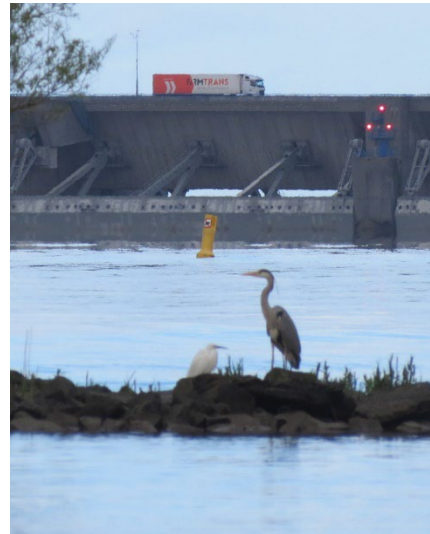
ree

Telling 4: 18 april, 06.40-10.10

Opmerkingen : temperatuur 5grC, water hoog-afgaand, lucht half bewolkt (+buitjes), wind NW 1. Stelletjes ganzen, futen, kluit

kluit

kleine zilli + blauwe reiger

Telling 5: 1 mei, 06.40-09.50

Opmerkingen : Omstandigheden op zich gunstig, maar wel half uurtje na zonsopgang, regende en onweerde. Temp 14 grC, water laag, wind ZO 2, lucht half bewolkt. Byz: kluit stel, groenpootruiter 2x, tafeleend-man, *bontbekplevier* 9x

Groenpootruiter

bontbekplevier

Telling 6: 14 mei, 08.5-10.50

Telomstandigheden : minder gunstig: ruim 2 uur na zonsopkomst, omdat ik niemand kon vinden die vroeger meeding waden naar de eilandjes. Zo erg is het nou ook weer niet, soms ben je vroeg met wat matig weer en dan zingen ze ook minder. Was nu met mooi weer.

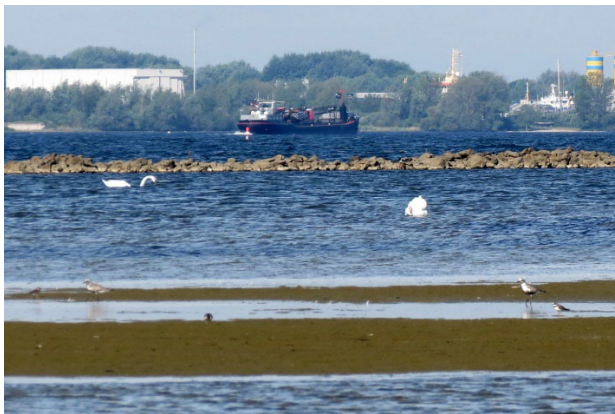
Opmerkingen : lucht helder, wind ZOO 5, temperatuur 18grC, water stijgend. Voor het eerst 2 *zilverplevieren*. Soorten en aantallen van 'wad-vogels' variëren nogal met de waterstand

Eric

lepelaars

steltlopers

bontbek zilverplevier

Telling 7: 19 juni, 12.30-14.45

Telomstandigheden : Minder gunstig, overdag.

Een nalezing ivm roofvogels / 2e nestbroeders /

Opmerkingen : Was goed weer, onbewolkt, lucht 17 gr, water 17 gr, wind NNO 4. Algemeen: de vos en arend worden minimaal gezien (ook door andere waarnemers vanaf de randen). Het lijkt dat de grauwe ganzen weer goed gebroed hebben, her en der juveniele vogels. Bijna geen brandganzen. Ook veel wilde- en krakeenden, al dan niet juveniel.

Verder een druk fouragerende *ijsvogel* die met kleine visjes naar het talud van het (vaste) Quackgors vloog. Was door Jos (telt vasteland) nog niet waargenomen. Wel 14 dgn eerder door een plantjesmonitorer aldaar, lijkt me dus een broedgeval !

kleine zilverreiger (ooit brv ?)

knobbelzwaan

H4. Resultaten, bijzonderheden, conclusie

In totaal waren er 62 soorten 'in clustering' waarvan 31 met territorium.

Ook nog 3 'zonder clustering', maakt $62 + 3 = 65$ soorten.

En nog overige soorten: 3 (vos, bever, ree). Ook waarschijnlijk nog mol en muizen-divers.

Volgorde SOVON, in clustering (62 soorten):

fuut, aalscholver, kleine zilverreiger, grote zilverreiger, blauwe reiger, lepelaar, knobbelzwaan, grauwe gans, grote canadese gans, brandgans, nijlgans, bergeend, krakeend, wintertaling, wilde eend, slobeend, tafeleend, kuifeend, brilduiker, middelste zaagbek, grote zaagbek, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, buizerd, fazant, waterral, meerkoet, scholekster, kluut, bontbekplevier, Kievit, watersnip, grutto, grutto, tureluur, oeverloper, kokmeeuw, kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw, visdief, koekoek, ijsvogel, boerenzwaluw, huiszwaluw, witte kwikstaart, winterkoning, heggenmus, roodborst, blauwborst, merel, zanglijster, kramsvogel, cetti's zanger, rietzanger, kleine karekiet, tuinfluiter, tjiftjaf, fitis, koolmees, ekster, zwarte kraai, kneu, rietgors.

Dit zijn er 9 meer dan vorig jaar, mede omdat bv zwaluwen meegeteld zijn, waarbij die op de Heliushaven waarschijnlijk een territorium hebben.

Nieuw (12): kleine zilverreiger, brilduiker, grutto, kleine mantelmeeuw, ijsvogel, boerenzwaluw, huiszwaluw, roodborst, nachtegaal, zanglijster, ekster, zwarte kraai,

Niet meer (3): pijlstaart, kleine plevier, bosrietzanger,

Met territorium (31 soorten): knobbelzwaan (1), grauwe gans (2), grote canadese gans (1), bergeend (1), krakeend (3), wintertaling (2), wilde eend (4), kuifeend (3), middelste zaagbek (1), fazant (1), waterral (1), meerkoet(5), scholekster (2), kluut (1), tureluur (1), kokmeeuw (1), koekoek (1), witte kwikstaart (2), winterkoning (2), heggenmus (3), merel (1), zanglijster (1), cetti's zanger (4), rietzanger (8), kleine karekiet (3), tuinfluiter (4), tjiftjaf (3), fitis (7), koolmees (1), ekster (1), rietgors (1).

Nieuw: knobbelzwaan, wintertaling, waterral, fazant, kluut, kokmeeuw, koekoek, zanglijster, koolmees, ekster

Niet meer: bontbekplevier, blauwborst, bosrietzanger, kneu, visdief, Kievit

Opmerking onzekere broeders: brandgans (misschien toch, maar vos predator), kneu (niet volgens SOVON indicatie)

Niet in clustering opgenomen / buiten telmoment (3): zilverplevier, groenpootruiter, witgat.

Andere dieren: vos, bever, ree, mol, diverse muizen (dit jaar geen onderzoek).

Territoria in jaartabellen:

	Soort / Jaar	2019	2020	2021	2022	2024	Opmerking 2024
1	knobbelzwaan		1	1		1	
2	grauwe gans	1	3	3	2	2	
3	grote canadese gans		1	2	2	1	
4	brandgans	2	3	2			Misschien toch ?
5	bergeend				1	1	
6	nijlgans		1				
7	krakeend	1	5	3	4	3	
	wintertaling					2	Heel veel in april, juni gezien
8	wilde eend	1	4	4	3		
9	kuifeend	1		2		3	moeilijke
10	middelste zaagbek		1	1	1	1	
11	fazant		1			1	
12	waterral					1	
13	meerkoet	1	3	4	4	5	veel
14	scholekster	1		3	2	2	
15	kluut			1		1	kwetsbaar
16	bontbekplevier				1		jammer
17	kievit				1		
18	houtduif		1				
19	tureluur	1	2	2	2	1	
20	kokmeeuw					1	Veel balts, op dammetjes ?
21	visdief				1		
22	koekoek		1	1		1	
23	gele kwikstaart			2			jammer
24	witte kwikstaart	1	1	3	3	2	
25	winterkoning	2	2	1	2	2	
26	heggenmus	2	2	1	1	3	
27	blauwborst	2	1	1	1		
28	merel		1	1	2	1	
29	zanglijster			1		1	
30	cetti's zanger	1	2	2	3	4	
29	rietzanger	3	6	7	8	8	prima
31	bosrietzanger	1	1	2	2		jammer
32	kleine karekiet	3	3	3	3	3	
33	spotvogel			1			
34	braamsluiper			1			
35	tuinfluiter	1	1	3	3	4	
36	zwartkop	1	1				
37	tjiftjaf			2	2	3	
38	fitis	4	4	7	6	7	
39	kneu	1	2	3	3		toch ?
40	rietgors	2	1	2	2	1	

Byzonderheden:

- Algemeen: weer veel opschot en geboomte, bever maakt wel ruimtes.
- Steeds helemaal op eilandjes zelf geweest met laag water en lieslaarzen.
- Grote/kleine zilverreiger: verwacht in westbaai nog steeds wel een broedgeval.
- Ganzen en eenden-terri waarschijnlijk meer, predatie (vos) zorgen voor onrust.
- Oeverloper: weer meerdere keren gezien, maar criteria geven geen terri.
- Fitis weer significant meer dan tjif
- Zoogdieren: weinig gezien (mn bever), wel veel sporen.
- Soorten en aantallen veranderen beetje; door biotoop, weersgesteldheid/predatie ?
- De Kier (sluizen meer open) heeft nog steeds geen zichtbare verandering gebracht.
In bepaalde putten van meer dan 10m diep schijnen wel platvis en zeebaars te leven.
- Zeearenden fourageren hier nu onregelmatig, meestal bij laag water. Ze zijn meer in hun Slikken van Flakkee - territorium bij Stellendam/Scheelhoek.
Een onvolwassen arend (vr 1/2^e j) fourageert nu wel meer op Quackgors. Ik vermoed zelfs een slaappleats bij de west-beverbaai

Eindconclusie / aanbeveling.

Op zich goed kunnen tellen, alleen gaat het belopen nog steeds moeilijk (riet, ruigte en opschot). De eilandjes zijn niet altijd 's morgens vroeg bereikbaar ivm de waterstanden. Waarschijnlijk door de vos zijn er veel minder ganzenterritoria. Wel soms wat juveniele ganzen te zien buiten een teldag.

Verder hoeft er bij een territorium hoeft nog geen broedplek/nest te zijn. Kan door het weer en predatie misgaan. Ook wordt er soms gebaltst (grutto) terwijl er geen territorium is. De SOVON-norm moet dan naar beneden bijgesteld worden (categorie 1 of 0).

Wat mij betreft mogen de eilandjes zich nog steeds doorontwikkelen met hun eigen vegetatie. Zullen er hopelijk meer zangvogeltjes komen.

Hoewel de vos vanalles afstruint *kan er op het middelste eiland misschien een plek kaler gemaakt worden voor bodembroeders. Of de dammetjes op sommige plekken met klei en zand breder maken en/of een eilandje creëren. Door de diepte van het water komt de vos er dan moeilijk.*

H5. Bijlage SOVON-soortenlijst

Data gecopieerd vanuit het SOVON-codesysteem.

Krijg het schema niet beter bewerkt in dit verslag, maar hopelijk is er wel info uit te halen indien nodig. Hoe hoger de broedcode hoe waarschijnlijker een territorium (van aanwezige adult tot zichtbare juvenielen op een bepaalde datum).

aantal waarn.										
	1 zonop	2 zonop	3 zonop	4 zonop	5 zonop	6 ochtend	7 dag	Territoria	Hoogste broedcode	Aantal waarn
<u>Fuut</u>		1	1 (1)	3	1				3	6
<u>Aalscholver</u>		1		1					1	2
<u>Kleine Zilverreiger</u>				(1)			(2)		1	
<u>Grote Zilverreiger</u>	2	5 (2)	3	1 (2)	18	2	2		1	33
<u>Blauwe Reiger</u>	1	1		1	1	1	(2)		1	5
<u>Lepelaar</u>					1	4	4		1	9
<u>Knobbelzwaan</u>	(1)	3 (1)		(2)	4	4	1	1	12	12
<u>Grauwe Gans</u>	8	2	5	5 (1)	3 (1)	4	4	2	12	31
<u>Grote Canadese Gans</u>		(4)		1	1	1	2	1	3	5
<u>Brandgans</u>	4	6	4	1		4			3	19
<u>Nijlgans</u>				1	2				3	3
<u>Bergeend</u>	2 (4)	4	5 (1)	1 (1)	3	2	4	1	3	21
<u>Krakeend</u>	4	4	3 (1)	3	3	4	4	3	3	25
<u>Wintertaling</u>		6	5	4			2	2	3	17
<u>Wilde Eend</u>	4	2	1	2	4	7	4	4	12	24
<u>Slobeend</u>		1							1	1
<u>Tafeleend</u>					1				1	1
<u>Kuifeend</u>	(8)		(4)	2 (4)	3 (2)	2	2	3	3	9
<u>Brilduiker</u>	1								3	1
<u>Middelste Zaagbek</u>	4	4	2	2	2		1	1	7	15
<u>Grote Zaagbek</u>		(1)							1	
<u>Bruine Kiekendief</u>				(1)		(1)	1		3	1
<u>Blauwe Kiekendief</u>	1								1	1
<u>Buizerd</u>					(1)				1	
<u>Fazant</u>				1				1	7	1
Soort	7 maart 07:00 10:40	19 maart 06:40 09:55	6 april 06:50 09:55	18 april 06:40 10:10	1 mei 06:40 09:50	14 mei 08:05 10:50	19 juni 12:30 14:45	aantal autocluster territoria	hoogste broed- code	totaal aantal waarn.
<u>Waterral</u>	1							1	7	1
<u>Meerkoet</u>	8	1	3	2	5	3	2 (2)	5	3	24
<u>Scholekster</u>	1	2	2	2	1	2		2	5	10
<u>Kluut</u>				1	1			1	3	2
<u>Bontbekplevier</u>	1				2	2			3	5

aantal waarn.								Territoria	Hoogste broedcode	Aantal waarn
	1 zonop	2 zonop	3 zonop	4 zonop	5 zonop	6 ochtend	7 dag			
<u>Kievit</u>	3	2		(1)			2		1	7
<u>Watersnip</u>		2	1	1					1	4
<u>Grutto</u>		2	1						0	3
<u>Tureluur</u>	2	1		1	1	1		1	3	6
<u>Oeverloper</u>			1	1 (2)	2	4			1	8
<u>Kokmeeuw</u>	8	(5)	2	2	2	1		1	3	15
<u>Kleine Mantelmeeuw</u>				1			1		1	2
<u>Zilvermeeuw</u>		1	2	1	1	1			1	6
<u>Visdief</u>					1	1	1		1	3
<u>Koekoek</u>					(1)	1		1	2	1
<u>IJsvogel</u>		1					(1)		14	1
<u>Boerenzwaluw</u>			1	(2)					1	1
<u>Huiszwaluw</u>				4					1	4
<u>Graspieper</u>				1					1	1
<u>Witte Kwikstaart</u>	1			(1)	2	2	1	2	7	6
<u>Winterkoning</u>		1	1	1				2	2	3
<u>Heggenmus</u>		2		1	1	1		3	7	5
<u>Roodborst</u>		1	1						2	2
<u>Nachtegaal</u>					(1)				2	
<u>Merel</u>		1	1		1	1	1	1	7	5
Soort	7 maart 07:00 10:40	19 maart 06:40 09:55	6 april 06:50 09:55	18 april 06:40 10:10	1 mei 06:40 09:50	14 mei 08:05 10:50	19 juni 12:30 14:45	aantal autocluster territoria	hoogste broed- code	totaal aantal waarn.
<u>Zanglijster</u>	1					1		1	2	2
<u>Cetti's Zanger</u>	3	4	4	4	4	4	2	4	2	25
<u>Rietzanger</u>			3	7	5	6	2	8	2	23
<u>Kleine Karekiet</u>				1	(1)	2	3	3	2	6
<u>Tuinfluit</u>					3	2	1	4	2	6
<u>Tjiftjaf</u>		5	2	1	2	1	1	3	2	12
<u>Fitis</u>			3	5	4	4	2	7	2	18
<u>Koolmees</u>			1					1	2	1
<u>Ekster</u>			1					1	7	1
<u>Zwarte Kraai</u>	2	2		1	1	1	1		1	8

aantal waarn.											
	1	2	3	4	5	6	7	Territoria	Hoogste broedcode	Aantal waarn	
	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	ochtend	dag				
<u>Kneu</u>	2	2	2	2			2		2	10	
<u>Rietgors</u>				1	1			1	2	2	
Soort	7 maart 07:00 10:40	19 maart 06:40 09:55	6 april 06:50 09:55	18 april 06:40 10:10	1 mei 06:40 09:50	14 mei 08:05 10:50	19 juni 12:30 14:45	aantal autocluster territoria	hoogste broedcode	totaal aantal waarn.	
Zilverplevier						2			1	2	
Groenpootruiter					2				1	2	
Witgat	1						1		1	2	
Soort	7 maart 07:00 10:40	19 maart 06:40 09:55	6 april 06:50 09:55	18 april 06:40 10:10	1 mei 06:40 09:50	14 mei 08:05 10:50	19 juni 12:30 14:45	aantal autocluster territoria	hoogste broedcode	totaal aantal waarn.	
Vos	2	1	1	1	1	1				7	
Bever	5	2	1	1	1	1	1			12	
Ree	2	1	1	1	2	1	1		1	9	

Opmerking: Getallen tussen haakjes zijn waarnemingen buiten de plotgrenzen.